

ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการภาษีเพื่อการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพไทย
ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และพระราชบัญญัติ
การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย
พ.ศ. 2560 ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์ ญี่ปุ่น
และเกาหลีใต้

Legal Issues regarding Tax Measures for Promoting Thai
Startups under the Investment Promotion Act B.E. 2520 and
the Enhancement of Competitiveness for Targeted Industries
Act B.E. 2560: A Comparative Study with Singapore, Japan,
and South Korea

จารุกิตติ งามสมทรง* และ ศิริญญา ดุสิตนานนท์**

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เลขที่ 126/1 ถนน วิภาวดีรังสิต ซอย 2

แขวงรัชดาภิเษก เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400

Jarukit Ngamsomsong and Sirinya Dusitnanond

Faculty of Law, University of the Thai Chamber of Commerce

126/1 Vibhavadi Rangsit Soi 2, Ratchadaphisek Subdistrict,

Din Daeng District, Bangkok 10400

Email: Jarukit.ng@thaichamber.org, sirinya_dus@utcc.ac.th

Received: March 17, 2025

Revised: May 8, 2025

Accepted: May 13, 2025

บทคัดย่อ

การพัฒนาสตาร์ทอัพเป็นกลยุทธ์สำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ
ประเทศ หลายประเทศได้ออกมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนธุรกิจสตาร์ทอัพให้เติบโตอย่าง
รวดเร็ว อย่างไรก็ตาม มาตรการภาษีของไทยยังมีข้อจำกัดด้านโครงสร้าง และการดำเนินการ
ทำให้สตาร์ทอัพไทยเผชิญกับอุปสรรคและไม่สามารถแข่งขันได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยงานวิจัยนี้

* นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

** อาจารย์ที่ปรึกษา, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

ศึกษาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมสตาร์ทอัพในประเทศไทย โดยวิเคราะห์พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และพระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. 2560 พร้อมเปรียบเทียบกับมาตรการของ สิงคโปร์ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ซึ่งมีแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนสตาร์ทอัพ

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยยังขาดมาตรการภาษีที่สอดคล้องกับลักษณะของสตาร์ทอัพ โดยมีปัญหาเรื่อง ความไม่ชัดเจนของนิยาม "สตาร์ทอัพ" ความซ้ำซ้อนของมาตรการภาษี ข้อจำกัดของมาตรา 31 และ 36 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และการขาดหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่กำกับดูแลโดยตรง ขณะที่ประเทศที่ศึกษามีการกำหนดนิยามที่ชัดเจน และมีมาตรการภาษีที่เอื้อต่อการเติบโตของสตาร์ทอัพ โดยผู้เขียนเสนอให้มีการกำหนดนิยามสตาร์ทอัพให้ชัดเจน ลดความซ้ำซ้อนของมาตรการภาษี ปรับปรุงสิทธิประโยชน์ให้สอดคล้องกับการเติบโตของธุรกิจ และจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะที่ส่งเสริมสตาร์ทอัพ เพื่อให้ธุรกิจกลุ่มนี้สามารถเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับสากล

คำสำคัญ: มาตรการภาษี, การส่งเสริมการลงทุน, ธุรกิจสตาร์ทอัพ, การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

Abstract

The promotion of startups is one of key policies to enhance national economic competitiveness and foster innovation-driven growth. Many countries have implemented tax measures which are specifically designed to support startups. These tax measures include mitigating financial burdens and encouraging investment in high-growth enterprises. However, Thailand's existing tax framework remains structurally inadequate and lacks clear implementation strategies, resulting in significant barriers to startup growth and competitiveness. This study critically examines legal framework governing tax measures for startup promotion in Thailand, focusing on the Investment Promotion Act B.E. 2520 and the Enhancement of Competitiveness for Targeted Industries Act B.E. 2560. A comparative analysis is conducted with Singapore, Japan, and South Korea. These specific countries have successfully implemented tax policies to support their startup ecosystems.

The findings reveal that Thailand's current tax measures do not adequately address the unique characteristics of startups. Key legal challenges include the absence of a clear legal definition of “startup,” inconsistencies and overlaps in tax incentives, constraints posed by Sections 31 and 36 of the Investment Promotion Act B.E. 2520, and the lack of a centralized regulatory body dedicated to startup development. In contrast, the examined countries provide well-defined legal classifications, streamlined tax incentives, and targeted regulatory frameworks that facilitate startup growth. Based on these findings, this study proposes clarifying the legal definition of startups, eliminating redundancy in tax measures, revising tax incentives to better support startup scalability, and establishing a dedicated governmental agency responsible for startup promotion. These policy adjustments are essential for enhancing the efficiency of Thailand's startup ecosystem and strengthening its position in the global market.

Keywords: Tax Measures, Investment Promotion, Startup businesses, Enhancement of competitiveness

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สตาร์ทอัพ (Startup) เป็นวิสาหกิจกลุ่มใหม่ ที่มุ่งเน้นการเติบโตอย่างรวดเร็วผ่านการนำนวัตกรรม เทคโนโลยี หรือแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินธุรกิจ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อระบบเศรษฐกิจ การจ้างงาน และสังคมในภาพรวม ธุรกิจกลุ่มนี้ถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคต เนื่องจากมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจจากการพึ่งพาอุตสาหกรรมดั้งเดิมนำไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม¹ ซึ่งสตาร์ทอัพ ถือได้ว่าเป็นกิจการที่เริ่มต้นจากธุรกิจขนาดเล็ก มีศักยภาพที่เติบโตได้อย่างรวดเร็ว โดยเน้นการพัฒนาโมเดลธุรกิจที่สามารถทำซ้ำได้ง่าย และขยายขอบเขตการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเทคโนโลยี และนวัตกรรมมักเป็นหลักการสำคัญในการดำเนินธุรกิจประเภทนี้ นอกจากนี้ สตาร์ทอัพมักเกิดจากการมองหาโอกาสใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบริการที่ยังไม่มีในตลาด ถือเป็นการสร้างคุณค่าใหม่ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคหรือสังคมอย่างสร้างสรรค์² โดยในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน ธุรกิจสตาร์ทอัพได้กลายเป็นกลไกขับเคลื่อนที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจ ด้วยลักษณะเฉพาะที่เน้นการพัฒนา และขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้ธุรกิจสตาร์ทอัพกลายเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญในยุคปัจจุบัน³ อย่างไรก็ตาม การเติบโตของธุรกิจเหล่านี้ไม่อาจแยกขาดจากระบบภาษีที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความสมดุลระหว่างการส่งเสริม การพัฒนา และการสร้างรายได้ของรัฐ การออกแบบ และจัดการระบบภาษีที่เหมาะสมจึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมศักยภาพของธุรกิจสตาร์ทอัพ พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในระยะยาว ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาธุรกิจสตาร์ทอัพจึงเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญของประเทศไทยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสู่ยุคดิจิทัลและเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Innovation-Driven Economy) ธุรกิจเหล่านี้มีศักยภาพสูงในการสร้างความเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจและการสร้างงานในอนาคต โดยใช้เทคโนโลยีและแนวคิดนวัตกรรมในการดำเนินธุรกิจ ขยายตัวอย่างรวดเร็ว และดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ในขณะที่ธุรกิจสตาร์ทอัพมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ การเติบโตของธุรกิจเหล่านี้ยังคงเผชิญกับข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะในด้านกฎหมาย และมาตรการภาษีที่

¹ ณฤทธิ วรพงษ์ดี, *SET Your Startup Business Guide รู้จักธุรกิจสตาร์ทอัพ*, บรรณาธิการโดย นุชนาถ คุณความดี (กรุงเทพมหานคร: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2560), 2.

² ธนาคารไทยพาณิชย์, “5 คำถามเกี่ยวกับ “สตาร์ทอัพ” ที่คนอยากรู้,” 2563,

<https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/business-maker/startup.html>, สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2567.

³ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, ““Startups as a Key Driver for Competitiveness” เปิดโอกาสให้ สตาร์ทอัพ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันประเทศ,” 2564, <https://www.depa.or.th/th/article-view/startups-key-driver-competitiveness>, สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2567.

ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการ และลักษณะเฉพาะของธุรกิจสตาร์ทอัพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในระยะยาว แม้รัฐบาลจะพยายามส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพผ่านนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และพระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. 2560 แต่ข้อจำกัดในกฎหมายเหล่านี้ยังคงสร้างอุปสรรคที่ทำให้การเติบโตของธุรกิจสตาร์ทอัพไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมุ่งเน้นไปที่ปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาธุรกิจสตาร์ทอัพในประเทศไทย ภายใต้กรอบของกฎหมายภาษีที่มีอยู่ โดยปัญหาเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อการขยายตัวของธุรกิจ แต่ยังอาจลดทอนศักยภาพในการดึงดูดการลงทุนและลดโอกาสในการพัฒนานวัตกรรมที่สำคัญในอนาคต โดยมีปัญหาที่สนใจอยู่ 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ ปัญหาความไม่ชัดเจนของนิยามคำว่า “ธุรกิจสตาร์ทอัพ” ในกฎหมายไทย ปัญหาความซ้ำซ้อนของมาตรการภาษีระหว่างกฎหมายหลายฉบับในประเทศไทย ปัญหาข้อจำกัดของมาตรา 31 และมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และปัญหาการขาดหน่วยงานส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพที่เพียงพอ

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในปัญหาดังกล่าวเพื่อให้สามารถพัฒนาบทกฎหมายที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถหาแนวทางในการแก้ไขบทกฎหมายให้ครอบคลุมการสนับสนุนธุรกิจสตาร์ทอัพอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในด้านมาตรการภาษีภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และพระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. 2560 ซึ่งยังมีความคลุมเครือในบางประเด็น เช่น การกำหนดความหมายของธุรกิจสตาร์ทอัพและข้อจำกัดในเรื่องของมาตรการภาษีที่ไม่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของธุรกิจสตาร์ทอัพได้อย่างเต็มที่ รวมถึงความซ้ำซ้อนของบทบัญญัติภาษีระหว่างกฎหมายหลายฉบับ ซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสน และขาดความชัดเจนในการบังคับใช้ ดังนั้นบทความนี้ผู้เขียนจึงมุ่งเน้นในการเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความเหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของธุรกิจสตาร์ทอัพในปัจจุบัน ทั้งในด้านความชัดเจนของการกำหนดคำจำกัดความและมาตรการภาษีที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาธุรกิจสตาร์ทอัพในประเทศไทยอย่างยั่งยืนและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสตาร์ทอัพ และมาตรการภาษีเพื่อการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพ

1.2.2 เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการภาษีเพื่อการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพไทย ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และพระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ.2560 และต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้

1.2.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหา มาตรการภาษีเพื่อการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพของไทย และต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศ สิงคโปร์ ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้

1.2.4 เพื่อศึกษา และเสนอแนวทางพัฒนาข้อกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการภาษีเพื่อการ ส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพไทย โดยการศึกษาจากแนวปฏิบัติในต่างประเทศ เพื่อให้สามารถพัฒนา ปรับปรุงให้เหมาะสม และตอบสนองความต้องการของธุรกิจสตาร์ทอัพได้ดียิ่งขึ้น

1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพในประเทศไทยยังขาดความชัดเจน และความเหมาะสม ส่งผลให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในกฎหมาย และขาดความยืดหยุ่นในการ รองรับธุรกิจสตาร์ทอัพอย่างเต็มที่ อันนำไปสู่ความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของธุรกิจสตาร์ทอัพได้อย่างมีประสิทธิภาพ การขาดการ กำหนดนิยามที่ชัดเจนของธุรกิจสตาร์ทอัพ ส่งผลให้เกิดปัญหาในการกำหนดมาตรการภาษีที่ เหมาะสม นอกจากนี้ ความซ้ำซ้อนของมาตรการภาษี ภายใต้กฎหมายหลายฉบับ รวมถึง ข้อจำกัดของมาตรา 31 และ 36 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ยังเป็น อุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนา และการเติบโตของสตาร์ทอัพในประเทศไทย และการขาด หน่วยงานเฉพาะที่สามารถส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งทำให้การดำเนิน มาตรการภาษีขาดประสิทธิผล ดังนั้น การศึกษาแนวทางจากประเทศที่มีมาตรการภาษี และ โครงสร้างสนับสนุนสตาร์ทอัพที่มีประสิทธิภาพ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ จะสามารถ นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบภาษีของไทยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

บทความนี้มุ่งศึกษาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการภาษีเพื่อการส่งเสริมธุรกิจ สตาร์ทอัพในประเทศไทย โดยเน้นการวิเคราะห์บทบัญญัติของกฎหมายไทยที่มีบทบาทสำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และพระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่กำหนดสิทธิ ประโยชน์ทางภาษีแก่ธุรกิจนวัตกรรมในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยเนื้อหาการศึกษา ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดนิยามของธุรกิจสตาร์ทอัพ เจาะลึกในการจัดเก็บภาษีใน รูปแบบต่าง ๆ ข้อจำกัดของมาตรา 31 และมาตรา 36 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ตลอดจนบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพ นอกจากนี้ยังได้ศึกษา กฎหมายต่างประเทศเพื่อเปรียบเทียบแนวทางการสนับสนุนธุรกิจสตาร์ทอัพของประเทศที่มี ระบบภาษีที่ส่งเสริมการเติบโตของธุรกิจเกิดใหม่อย่างเป็นระบบ ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ โดยประเทศสิงคโปร์ พิจารณากฎหมาย Inland Revenue Authority of Singapore Act 1992 สำหรับประเทศญี่ปุ่นได้ศึกษา Corporation Tax Act และประเทศเกาหลีใต้ ได้แก่ Support for Small and Medium Enterprise Establishment Act และ Venture Investment Promotion Act - และพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนในกิจการร่วมทุน และเครดิตภาษี

สำหรับค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา รวมทั้ง Value-Added Tax Act ซึ่งการศึกษานี้จึงมีขอบเขตชัดเจนในการวิเคราะห์กฎหมายภายในประเทศควบคู่กับการเปรียบเทียบระบบกฎหมายภาษีของต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การเสนอแนวทางปรับปรุงกฎหมายไทยให้สามารถสนับสนุนการเติบโตของธุรกิจสตาร์ทอัพได้อย่างยั่งยืนและแข่งขันได้ในระดับสากล

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

บทความนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ บทความทางวิชาการ หนังสือ วารสารทางกฎหมาย วิทยานิพนธ์ งานวิจัย คำพิพากษา พระราชบัญญัติ ตลอดจนเอกสารและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพและมาตรการทางภาษี รวมถึงข้อมูลจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ประเทศสิงคโปร์ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบ เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการภาษีสำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพในประเทศไทย ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และพระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. 2560 พร้อมทั้งนำเสนอข้อเสนอแนะทางในการปรับปรุงกฎหมายและมาตรการภาษีให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้น

2. ผลการวิจัย

2.1 ขอบพิจารณาพื้นฐานและแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 ความหมาย และนิยามของธุรกิจสตาร์ทอัพ

สตาร์ทอัพ (Start-up) เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นจากศูนย์กลางเทคโนโลยีของโลกอย่างซิลิคอน แวลลีย์ ซึ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด และสามารถขยายธุรกิจได้อย่างรวดเร็วในลักษณะที่แตกต่างจากธุรกิจทั่วไปที่มักเติบโตแบบค่อยเป็นค่อยไป จุดเด่นของสตาร์ทอัพคือความสามารถในการเติบโตแบบก้าวกระโดด โดยอาศัยเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และความคิดสร้างสรรค์เป็นตัวขับเคลื่อน อีกทั้งยังใช้รูปแบบธุรกิจที่สามารถทำซ้ำได้ และขยายขนาดโดยไม่ต้องเพิ่มต้นทุนในระดับเดียวกัน ทำให้สามารถแข่งขันและขยายตลาดได้ในวงกว้างภายในระยะเวลาอันสั้น⁴ ในระดับสากล หลายประเทศได้กำหนดนิยามของธุรกิจสตาร์ทอัพไว้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดมาตรการสนับสนุนที่เหมาะสม เช่น ญี่ปุ่น กำหนดให้สตาร์ทอัพต้องมีอายุไม่เกิน 10 ปี มีการใช้เทคโนโลยีหรือแนวคิดใหม่ในการดำเนินธุรกิจ และได้รับการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น (Ministry of Economy, Trade and Industry หรือ METI) หรือองค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan External Trade Organization หรือ JETRO) ภายใต้โครงการ J-Startup ซึ่งมุ่งส่งเสริมธุรกิจที่มีศักยภาพในการเติบโตระดับโลก ส่วนเกาหลีใต้ ใช้เกณฑ์คล้ายกัน โดยกำหนด

⁴ ณฤทธิ์ วรพงษ์ดี, *SET Your Startup Business Guide รู้จักธุรกิจสตาร์ทอัพ*, 8-11.

นิยามสตาร์ทอัพ ตามกฎหมายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มาตรา 2 ว่า ต้องเป็นกิจการที่มีอายุไม่เกิน 7 ปี มีคุณสมบัติด้านนวัตกรรมหรือเทคโนโลยี และผ่านกระบวนการรับรองจากหน่วยงานรัฐ เช่น กระทรวงเอสเอ็มอีและสตาร์ทอัพ (Ministry of SMEs and Startups) และ Korea Institute of Startup & Entrepreneurship Development (KISED) เพื่อให้สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์จากรัฐและแหล่งทุนในระบบสตาร์ทอัพของประเทศ เป็นต้น โดยในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้ให้ความหมายของสตาร์ทอัพว่า เป็นธุรกิจเกิดใหม่ที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการโดยใช้นวัตกรรมในรูปแบบที่สามารถทำซ้ำได้ และขยายตลาดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและเติบโตอย่างก้าวกระโดด เช่น ฟินเทค อีคอมเมิร์ซ และไบโอเทค⁵ ตัวอย่างบริษัทสตาร์ทอัพในประเทศไทย ได้แก่ แพลตฟอร์มจองคิว (QueQ) สตาร์ทอัพด้านการเกษตรแม่นยำ (Ricult) และระบบจัดการอีเวนต์ (Zipevent) เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของธุรกิจสตาร์ทอัพไทยในปัจจุบัน⁶ กล่าวโดยสรุปสตาร์ทอัพ คือกิจการที่เริ่มต้นจากธุรกิจขนาดเล็กและมีศักยภาพในการเติบโตอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดด โดยอาศัยเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาด จุดเด่นของธุรกิจสตาร์ทอัพคือความสามารถในการขยายตัวได้โดยไม่ต้องเพิ่มต้นทุนมากนัก และสามารถทำซ้ำกระบวนการต่าง ๆ เช่น การผลิตหรือการขายได้อย่างมีประสิทธิภาพในหลายพื้นที่ ช่วยให้เติบโตได้อย่างรวดเร็วและยั่งยืน โดยเมื่อเปรียบเทียบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises หรือ SMEs) กับสตาร์ทอัพ จะเห็นความแตกต่างที่ชัดเจนในหลายด้าน เช่น (1) รูปแบบของธุรกิจ โดย SMEs เป็นธุรกิจที่นำสินค้าและบริการที่มีอยู่แล้วมาพัฒนาให้ดีขึ้น ในขณะที่สตาร์ทอัพ พบว่า สตาร์ทอัพเน้นการสร้างสิ่งใหม่ที่ไม่มีใครเคยมีมาก่อน หรือใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา เพื่อตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ตัวอย่างเช่น Flash Express, Pomelo และ Grab (2) รูปแบบการลงทุน โดย SMEs มักได้รับเงินทุนจากเจ้าของกิจการเอง หรือจากการกู้ยืม เช่น ธนาคารหรือแหล่งเงินทุนที่เกี่ยวข้อง ส่วนสตาร์ทอัพส่วนใหญ่พึ่งพาการลงทุนร่วม จากนักลงทุนเอกชน แทนที่จะพึ่งพาสถาบันการเงิน (3) รูปแบบของสินทรัพย์ โดย SMEs มีรูปแบบทรัพย์สินในรูปแบบจับต้องได้ ส่วนสตาร์ทอัพ จะมุ่งเน้นการสร้างสินทรัพย์ทางปัญญา เช่น แพลตฟอร์มดิจิทัลหรือเทคโนโลยีเฉพาะ (4) อัตราการเติบโตของธุรกิจ โดย SMEs เติบโตแบบค่อยเป็นค่อยไป ขณะที่สตาร์ทอัพสามารถเติบโตแบบก้าวกระโดดในระยะสั้น และ (5) ความเสี่ยงและผลตอบแทน โดย SMEs มีความเสี่ยงปานกลางและมุ่งเน้นความมั่นคง ส่วนสตาร์ทอัพมีความเสี่ยงสูงแต่หากสำเร็จจะให้ผลตอบแทนในระดับสูงจากการสนับสนุนของนักลงทุนระยะยาว⁷

⁵ พัฒนา อังพานิช, “Startup คนไทย สู่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นแห่งชาติ,” *วารสารส่งเสริมการลงทุน* 27, ฉ. 11 (พฤศจิกายน 2559): 8.

⁶ โอ-เออเบ็น, “14 ธุรกิจ Startup ไทยที่น่าสนใจพลิกโฉมให้ชีวิตดีกว่าเดิม #ลองใช้ยัง?,” 2559, <https://www.iurban.in.th/inspiration/14newstartupthailand/>, สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2567.

⁷ Short Recap, “Startup กับ SMEs แตกต่างกันอย่างไร,” 2563,

ดังนั้น ความแตกต่างระหว่าง ธุรกิจ SMEs และ สตาร์ทอัพ จึงสะท้อนให้เห็น วัตถุประสงค์และแนวทางการเติบโตที่ต่างกัน SMEs มุ่งพัฒนาสินค้าและบริการเดิมให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้การเติบโตที่มั่นคงและค่อยเป็นค่อยไป ขณะที่สตาร์ทอัพเน้นนวัตกรรม และการเติบโตอย่างรวดเร็วโดยอาศัยเงินทุนจากนักลงทุน แม้จะมีความเสี่ยงสูงกว่า แต่หากประสบความสำเร็จก็ให้ผลตอบแทนสูง ความแตกต่างนี้ทำให้ทั้งสองธุรกิจมีความสำคัญ เฉพาะตัว ซึ่งผู้ประกอบการ นักลงทุน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาในการกำหนด แนวทางสนับสนุนให้สอดคล้องกับเป้าหมายเศรษฐกิจระยะยาว

2.1.2 การระดมเงินทุนของธุรกิจสตาร์ทอัพ

เงินทุน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเติบโตของธุรกิจ โดยเฉพาะสตาร์ทอัพซึ่ง ขับเคลื่อนด้วยความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตั้งแต่การแปลงแนวคิดเป็น ผลิตภัณฑ์ จนถึงการขายตลาดอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม สตาร์ทอัพในระยะเริ่มต้นมักเผชิญ ข้อจำกัด เช่น ขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน หรือยังไม่มีรายได้ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนจาก สถาบันการเงินแบบดั้งเดิมได้ จึงจำเป็นต้องพึ่งพานักลงทุนหรือแหล่งทุนทางเลือกที่เข้าใจ ลักษณะธุรกิจ และสามารถสนับสนุนได้ทั้งด้านเงินทุนและคำปรึกษาในทุกช่วงของการเติบโต⁸

เป้าหมายหลักของสตาร์ทอัพ คือ สร้างการเติบโตอย่างรวดเร็ว เพราะธุรกิจ สตาร์ทอัพมีการแข่งขันสูง มีการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งทำให้เกิดคู่แข่งและรูปแบบธุรกิจ ใหม่ที่สามารถพลิกโฉมอุตสาหกรรม หรือสามารถตอบสนองพฤติกรรมของลูกค้าได้ดีกว่าดังนั้น เป้าหมายหลักของสตาร์ทอัพ คือ การระดมทุนให้เพียงพอสำหรับขับเคลื่อนสตาร์ทอัพให้เป็น ผู้นำในด้านบริการ หรือผลิตภัณฑ์นั้นๆ ภายในระยะเวลา 3 ถึง 5 ปี การขยายตัวอย่างรวดเร็ว จะช่วยให้สตาร์ทอัพมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน ไม่เช่นนั้นสตาร์ทอัพอาจจะตกอยู่ใน สถานการณ์ที่ถูกคู่แข่งตีตลาดแย่งฐานลูกค้า และทำให้ธุรกิจไม่สามารถดำเนินไปตามเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ การระดมทุนของสตาร์ทอัพสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่

1) ระยะเริ่มต้นของสตาร์ทอัพ หรือที่เรียกว่า “Seed Round” เป็นช่วงแรก ของการก่อตั้งและพัฒนาธุรกิจ โดยเปรียบได้กับการเพาะเมล็ดพันธุ์ที่ต้องอาศัยการบ่มเพาะ อย่างเหมาะสมเพื่อให้สามารถเติบโตได้ในระยะยาว ในระยะนี้ เงินทุนจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อ การวางรากฐานของกิจการ โดยสตาร์ทอัพที่อยู่ในระยะ Seed Round มักอยู่ในช่วงที่มีแนวคิด ธุรกิจชัดเจน และกำลังพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการให้พร้อมเข้าสู่ตลาด เงินทุนที่ได้รับจะถูก นำไปใช้กับการวิจัยตลาด การพัฒนาเทคโนโลยี และการจัดจ้างบุคลากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น นักพัฒนาซอฟต์แวร์ หรือนักออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งจำนวนเงินที่สตาร์ทอัพสามารถระดม ทุนได้ในช่วงนี้อยู่ที่ประมาณ 50,000–2,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นเงินไทยประมาณ 1.5–66 ล้านบาท โดยแหล่งเงินทุนหลักได้แก่ ครอบครัวและเพื่อน การระดมทุนจากคนหมู่มาก

<https://shortrecap.co/social-talk/politics/startup-กับ-sme-ต่างกันอย่างไร/>, accessed November 30, 2024.

⁸ เสวนา, “สรุปประเด็นจากงานเสวนา “กลไกค้ำประกันเครดิต ตัวช่วยของ SMEs ในการเข้าถึงเงินทุน”,” 2567, <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20240604.html>, สืบค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2567.

บุคคลที่มีทรัพย์สินสูง โครงการบ่มเพาะ และธุรกิจเงินร่วมลงทุน โดยทั่วไปบุคคลที่มีทรัพย์สินสูง หรือ Angel Investors มักเป็นผู้ให้ทุนหลักในช่วงนี้ และมักมีบทบาทในการให้คำปรึกษาแก่สตาร์ทอัพด้วย เพื่อให้ได้รับเงินลงทุน สตาร์ทอัพต้องจัดทำแผนธุรกิจที่ชัดเจน แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของกิจการในการนำเงินไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และสร้างผลตอบแทนในอนาคต ทั้งนี้ด้วยความหลากหลายของลักษณะธุรกิจในระยะเริ่มต้น จึงอาจมีการจำแนกกลุ่มย่อยเพิ่มเติม เช่น กลุ่มที่อยู่ในขั้นเตรียมการ ขั้นระดมทุน หรือขั้นเร่งพัฒนา⁹

2) ระยะการเติบโต แบ่งออกเป็น (1) Series A เป็นขั้นเริ่มต้นของการขยายธุรกิจอย่างจริงจัง โดยสตาร์ทอัพต้องแสดงให้เห็นว่ารูปแบบธุรกิจสามารถใช้งานได้จริงในตลาด และมีฐานลูกค้าที่ตอบรับผลิตภัณฑ์หรือบริการแล้ว การระดมทุนในระยะนี้จึงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตอบสนองตลาดได้ดียิ่งขึ้น และการเริ่มขยายไปยังกลุ่มลูกค้าใหม่ โดยแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่จะมาจาก นักลงทุนสถาบัน หรือธุรกิจเงินร่วมลงทุน ที่เริ่มเข้ามาให้การสนับสนุนในเชิงโครงสร้าง (2) Series B โดยในระยะการเติบโตขั้นนี้ เกิดขึ้นหลังจากธุรกิจสตาร์ทอัพได้รับเงินทุนหลักจากนักลงทุน และมีการปรับขยายให้ใหญ่ยิ่งขึ้นพร้อมเพิ่มฐานลูกค้า ซึ่งโดยส่วนใหญ่ธุรกิจจะนำเงินลงทุนไปซื้อธุรกิจที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (Buying-out Business) เพื่อต่อยอดธุรกิจได้อย่างรวดเร็ว และ (3) Series C โดยธุรกิจสตาร์ทอัพในขั้นนี้ถือว่าเป็น การขยายฐานตลาดและขนาดธุรกิจในระดับนานาชาติ หรือในบางกรณีอาจมีการเสนอขายหุ้นให้แก่ประชาชนในภูมิกานั้น ๆ ทั้งนี้การที่ สตาร์ทอัพจะได้รับการระดมทุน ต้องมีการแข่งขันนำเสนอบริษัท ในหลากหลายวิธีการ อาทิ การเสนอภาพรวมของธุรกิจ และการเสนอขายธุรกิจให้นักลงทุนสนใจในเวลาอันสั้น¹⁰

2.2 มาตรการทางภาษีเพื่อการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพใน ไทย และต่างประเทศ

การส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพในแต่ละประเทศมีความสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจและการพัฒนาในระยะยาว โดยเฉพาะในด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงมาตรการทางกฎหมายและมาตรการทางภาษีที่รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ได้ใช้ในการสนับสนุนและส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพ รวมถึงการออกแบบมาตรการภาษีที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจเหล่านี้ในระดับสากล โดยในหลายประเทศ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ การใช้มาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพได้รับความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากนวัตกรรมต้องการการสนับสนุนจากกฎหมาย และมาตรการทางภาษีที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยลดอุปสรรคทางการเงินและส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจใหม่ที่มีศักยภาพสูง โดยมีมาตรการหลากหลายสำหรับการสนับสนุนธุรกิจสตาร์ทอัพ รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เหมาะสม

⁹ กานต์หทัย สุริยะวรรณ, “การลงทุนใน Startup ไทยจากมุมมองของภาครัฐ,” 2564,

<https://www.depa.or.th/article-view/investment-startups-government-perspective>, สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2566.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน.

2.2.1 มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมสตาร์ทอัพในประเทศไทย

รัฐบาลไทยได้กำหนดมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพผ่านกฎหมายสำคัญสองฉบับ ได้แก่

1) พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ซึ่งถือเป็นกฎหมายที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการลงทุนภายในประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของไทย รวมถึงการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลและนวัตกรรมของประเทศ โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินนโยบายส่งเสริมการลงทุนผ่านมาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นภายใต้กฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้ มาตรการส่งเสริมสตาร์ทอัพตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ได้ถูกกำหนดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ Thailand 4.0 ที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไปสู่การพัฒนาที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ซึ่งส่งผลให้มาตรการภาษี และสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ภายใต้พระราชบัญญัตินี้มีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาสตาร์ทอัพในประเทศไทย¹¹ มาตรการภาษีภายใต้พระราชบัญญัตินี้ให้สิทธิประโยชน์แก่สตาร์ทอัพในหลายด้าน โดยมาตรา 31 เป็นหนึ่งในมาตราที่สำคัญของพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ซึ่งกำหนดให้ธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมสามารถ ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นระยะเวลาสูงสุด 8 ปี เพื่อช่วยลดภาระต้นทุนในช่วงเริ่มต้นของกิจการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นหัวใจหลักในการดำเนินงาน มาตรการนี้ช่วยให้ธุรกิจสามารถนำเงินทุนไปใช้ในการพัฒนาโครงการหรือต่อยอดเทคโนโลยีได้มากขึ้น และลดความกังวลด้านภาระภาษีในระยะเริ่มต้นของกิจการ¹² เมื่อระยะเวลาการยกเว้นภาษีสิ้นสุดลง มาตรา 35(1) ยังกำหนดให้บริษัทที่ได้รับการส่งเสริมสามารถ ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 50 ของอัตรากปกติ เป็นระยะเวลา 5 ปี ซึ่งช่วยให้ธุรกิจที่เพิ่งผ่านช่วงการได้รับยกเว้นภาษี ยังสามารถได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ลดภาระภาษีในช่วงที่บริษัทกำลังขยายตัวและเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันในตลาด รวมทั้งมาตรา 35 (2) ของกฎหมายนี้ยังให้สิทธิพิเศษด้านการหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจเพิ่มเติม โดยอนุญาตให้ธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมสามารถนำค่าใช้จ่ายด้านขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา มาหักลดหย่อนภาษีเป็นสองเท่าของค่าใช้จ่ายจริง ซึ่งเป็นมาตรการที่ช่วยลดต้นทุนด้านสาธารณูปโภคของธุรกิจสตาร์ทอัพที่ต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการดำเนินกิจการ โดยเฉพาะในช่วงของการพัฒนาและทดสอบผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ มาตรา 35(3) ยังให้สิทธิพิเศษแก่บริษัทในการ นำค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ มาหักจากกำไร

¹¹ ขนิษฐา เพ็ญสุตร, “ประเทศไทย 4.0 บริบททางเศรษฐกิจ และการเมือง,” *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์* 8, ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2560): 67-99.

¹² พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544, มาตรา 31 ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฎหมาย เล่มที่ 118 ตอนที่ 110ก (30 พฤศจิกายน 2544): 1.

สุทธิได้สูงสุดร้อยละ 25 ของเงินลงทุน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ธุรกิจสามารถพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นได้ โดยไม่เป็นภาระด้านภาษีมากเกินไป¹³ และสำหรับธุรกิจที่ต้องพึ่งพาเครื่องจักรและวัตถุดิบจากต่างประเทศ มาตรา 28 และ 29 ของพระราชบัญญัตินี้ได้ให้สิทธิพิเศษเพิ่มเติม โดยกำหนดให้บริษัทที่ได้รับการส่งเสริมสามารถ ยกเว้นอากรขาเข้า สำหรับเครื่องจักรที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจ หากเครื่องจักรดังกล่าวไม่มีการผลิตภายในประเทศ หรือมีการผลิตแต่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการด้านคุณภาพและปริมาณได้เพียงพอ นอกจากนี้ มาตรา 29 ยังอนุญาตให้บริษัทสามารถ ขอรับการลดหย่อนอากรขาเข้า สำหรับเครื่องจักรที่อาจผลิตได้ภายในประเทศ แต่ยังจำเป็นต้องนำเข้าในบางกรณี มาตรการเหล่านี้ช่วยให้ธุรกิจสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้ในราคาที่เหมาะสม และสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น¹⁴

2) พระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน พ.ศ. 2560 โดยพระราชบัญญัตินี้ถูกตราขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง ซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ กฎหมายฉบับนี้ถือเป็นมาตรการสำคัญของรัฐบาลไทยในการผลักดันเศรษฐกิจเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการสนับสนุนธุรกิจที่มีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมเชิงลึก อุตสาหกรรมชีววิทยาศาสตร์ พินเทคโนโลยีดิจิทัล และกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายอื่น ๆ ที่สามารถยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้อย่างยั่งยืน โดยพระราชบัญญัตินี้แตกต่างจากพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ในแง่ของขอบเขตการสนับสนุนและสิทธิประโยชน์ที่มุ่งเน้นไปที่กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูงมากขึ้น โดยให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและมาตรการช่วยเหลือทางการเงินที่ออกแบบมาเพื่อกระตุ้นการลงทุนโดยเฉพาะ อาทิ การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุด 15 ปี ซึ่งมากกว่ากฎหมายส่งเสริมการลงทุนที่ให้สิทธิยกเว้นสูงสุดเพียง 8 ปี การให้เงินสนับสนุนจากกองทุนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย และการให้ความช่วยเหลือด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยี¹⁵

2.2.2 ประเทศสิงคโปร์

สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางนวัตกรรมและเทคโนโลยีระดับโลก โดยรัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพผ่านนโยบายสนับสนุนหลายประการ หนึ่งในกลไกที่สำคัญคือ มาตรการภาษีที่เอื้อต่อการเติบโตของสตาร์ทอัพ ซึ่งช่วยลดภาระทางภาษีและสร้างแรงจูงใจในการลงทุน

¹³ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 35.

¹⁴ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534, มาตรา 28-29, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฎหมาย เล่มที่ 108 ตอนที่ 201 (21 พฤศจิกายน 2534): 222.

¹⁵ พัฒนา อึ้งพานิช, “Startup คนไทย สู่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นแห่งชาติ,” วารสารส่งเสริมการลงทุน 27, ฉ.11 (พฤศจิกายน 2559): 8-15.

1) มาตรการภาษีที่สนับสนุนธุรกิจสตาร์ทอัพของสิงคโปร์ : มาตรการภาษีถือเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่ช่วยให้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางของสตาร์ทอัพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในการจัดเก็บภาษีและกำหนดมาตรการทางภาษีของสิงคโปร์คือ Inland Revenue Authority of Singapore (IRAS) ซึ่งก่อตั้งขึ้นภายใต้ Inland Revenue Authority of Singapore Act 1992 เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการจัดเก็บภาษีและการบริหารงบประมาณของรัฐ ซึ่งหนึ่งในมาตรการสำคัญที่ช่วยสนับสนุนธุรกิจสตาร์ทอัพคือ โครงการยกเว้นภาษีสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ ซึ่งกำหนดให้บริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในสิงคโปร์และมีผู้ถือหุ้นบุคคลธรรมดาอย่างน้อยหนึ่งรายสามารถได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลในช่วง 3 ปีแรกของการดำเนินธุรกิจ โดยบริษัทที่มีรายได้สุทธิต่ำกว่า 100,000 เหรียญสิงคโปร์ได้รับการยกเว้นภาษีทั้งหมด และสำหรับรายได้ระหว่าง 100,000 - 300,000 เหรียญสิงคโปร์ได้รับการยกเว้นภาษีร้อยละ 50¹⁶ ทั้งนี้ บริษัทที่ประกอบธุรกิจด้านการลงทุน อสังหาริมทรัพย์ หรือบริการทางการเงินบางประเภทไม่ได้รับสิทธิ์เข้าร่วมโครงการดังกล่าว นอกจากนี้ สิงคโปร์ยังมี มาตรการยกเว้นภาษีบางส่วน สำหรับบริษัทที่ดำเนินธุรกิจมาแล้วเกิน 3 ปี โดยบริษัทที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 เหรียญสิงคโปร์ จะได้รับการยกเว้นภาษีร้อยละ 75 และรายได้ที่เกิน 10,000 แต่ไม่เกิน 190,000 เหรียญสิงคโปร์ จะได้รับการยกเว้นภาษี ร้อยละ 50 ซึ่งช่วยลดภาระภาษีและสนับสนุนการเติบโตของธุรกิจที่กำลังขยายตัว¹⁷ อีกหนึ่งจุดเด่นของระบบภาษีสิงคโปร์ คือ การไม่มีภาษีกำไรจากการขายสินทรัพย์ซึ่งช่วยลดต้นทุนให้เข้ามาลงทุนในบริษัทสตาร์ทอัพได้มากขึ้น เนื่องจากไม่ต้องเสียภาษีจากการขายหุ้นหรือสินทรัพย์ของบริษัท¹⁸

2) สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเพิ่มเติม : นอกเหนือจากมาตรการภาษีหลัก สิงคโปร์ยังมีสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอื่น ๆ ที่สนับสนุนการเติบโตของสตาร์ทอัพ เช่น Enterprise Financing Scheme (EFS) ซึ่งเป็นโครงการที่รัฐบาลสิงคโปร์ค้ำประกันสินเชื่อให้กับธุรกิจใหม่ที่มีศักยภาพในการเติบโต และ Startup SG Tech ซึ่งให้เงินสนับสนุนสูงสุด 500,000 เหรียญสิงคโปร์สำหรับสตาร์ทอัพที่มุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ นอกจากนี้ยังมี Startup SG Equity ที่เป็นโครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและนักลงทุนเอกชนเพื่อเพิ่มโอกาสในการระดมทุนของธุรกิจสตาร์ทอัพ¹⁹

3) บทบาทของหน่วยงานรัฐในการกำกับดูแล : รัฐบาลสิงคโปร์มีหน่วยงานหลักที่กำกับดูแลและสนับสนุนมาตรการภาษีสำหรับสตาร์ทอัพ ได้แก่ Economic Development Board (EDB) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมการลงทุนและให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่บริษัทใหม่

¹⁶ *Income Tax Act Chapter 134*, Section 43(10).

¹⁷ *Ibid.*, Section 43(6).

¹⁸ Ayman Falak Medina, "A Guide to Taxation in Singapore," 2023, <https://www.aseanbriefing.com/news/a-guide-to-taxation-in-singapore/>, accessed April 26, 2024.

¹⁹ StartupDecisions, "Startup Grants & Funding Sources in Singapore," 2024, <https://www.startupdecisions.com.sg/singapore/incentives/startup-funding-sources>, accessed October 8, 2024.

โดย Enterprise Singapore เป็นอีกหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษาด้านการพัฒนาธุรกิจและการเชื่อมโยงนักลงทุน รวมถึงการดำเนินโครงการ Startup SG ที่ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและเงินสนับสนุนแก่สตาร์ทอัพโดยตรง²⁰

จากการศึกษา พบว่า ระบบกฎหมายของสิงคโปร์มีการออกแบบมาตรการยกเว้นภาษีที่มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับลักษณะของธุรกิจสตาร์ทอัพอย่างแท้จริง โดยให้สิทธิประโยชน์ในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินธุรกิจ ทั้งในรูปแบบการยกเว้นภาษีเต็มจำนวนและการลดหย่อนแบบขั้นบันไดตามระดับรายได้ ตลอดจนการไม่จัดเก็บภาษีกำไรจากการขายสินทรัพย์ ซึ่งช่วยจูงใจนักลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่กฎหมายไทยยังมีข้อจำกัดในการให้สิทธิประโยชน์ที่ยึดตามประเภทกิจการมากกว่าลักษณะเฉพาะของธุรกิจเกิดใหม่ และยังไม่แยกกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจนสำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพที่ต้องการการสนับสนุนเฉพาะด้าน

2.2.3 ประเทศญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในประเทศที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา ระบบนิเวศสตาร์ทอัพอย่างจริงจัง ผ่านมาตรการสนับสนุนด้านภาษี กฎหมาย และเงินทุน โดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรม และสร้างธุรกิจที่มีศักยภาพในการแข่งขันในระดับนานาชาติ แม้ว่าญี่ปุ่นจะมีโครงสร้างเศรษฐกิจที่แตกต่างจากประเทศอื่นในเอเชีย แต่ธุรกิจสตาร์ทอัพของญี่ปุ่นยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ผ่านมาตรการด้านภาษีและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ช่วยลดภาระต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ และดึงดูดการลงทุนจากภายในและต่างประเทศ²¹

1) มาตรการภาษีที่สนับสนุนธุรกิจสตาร์ทอัพของญี่ปุ่น ถือเป็นหนึ่งในโลกที่สำคัญที่ช่วยสนับสนุนการเติบโตของสตาร์ทอัพในญี่ปุ่น คือ มาตรการภาษี ที่ออกแบบมาเพื่อลดภาระของผู้ประกอบการ และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา นวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งมาตรการสำคัญประกอบด้วย (1) การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยรัฐบาลญี่ปุ่นกำหนดให้สตาร์ทอัพที่มีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ เช่น เป็นธุรกิจนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีขั้นสูง มีสิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุดเป็นระยะเวลา 5 ปี ตาม Corporation Tax Act โดยเฉพาะมาตรา 42 และ 43 ซึ่งว่าด้วยการหักค่าใช้จ่ายจากทรัพย์สินที่ได้รับจากเงินอุดหนุนของรัฐ และการตั้งบัญชีพิเศษเพื่อลดหย่อนภาษีสำหรับธุรกิจใหม่ (2) การหักลดหย่อนภาษีสำหรับการวิจัยและพัฒนาภายใต้ มาตรา 10 ของ Corporation Tax Act รัฐบาลให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ธุรกิจที่มีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา โดยสามารถขอหักลดหย่อนภาษีได้สูงสุดถึงร้อยละ 30 ของภาษีที่ต้องชำระซึ่งช่วยให้สตาร์ทอัพสามารถนำเงินไปหมุนเวียนในกระบวนการพัฒนานวัตกรรม และ (3) การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยสินค้าหรือบริการบางประเภทของสตาร์ทอัพ

²⁰ Sara Pek, “Economic Development Board,” 2018, <https://www.nlb.gov.sg/main/article-detail?cmsuuiid=1ea4456f-dac4-4f57-9f9d-35d24af35807>, accessed April 26, 2024.

²¹ Ministry of Economy, Trade and Industry, “Japan Startup Ecosystem,” 2024, https://www.meti.go.jp/policy/newbusiness/global_promotion, accessed June 20, 2024.

ได้รับ การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อช่วยลดต้นทุนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ²²

2) มาตรการส่งเสริมสตาร์ทอัพอื่น ๆ ได้แก่ (1) โครงการ J-Startup โดย METI ได้เปิดตัวโครงการนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 โดยร่วมมือกับ JETRO และ องค์การพัฒนาพลังงานใหม่และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม (New Energy and Industrial Technology Development Organization หรือ NEDO) เพื่อคัดเลือกสตาร์ทอัพที่มีศักยภาพสูง และให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น การเข้าถึงแหล่งเงินทุน การให้คำปรึกษาด้านธุรกิจ และการช่วยขยายตลาดต่างประเทศ²³ (2) Startup Visa โดยรัฐบาลญี่ปุ่นมีมาตรการนี้สำหรับผู้ประกอบการต่างชาติที่ต้องการจัดตั้งสตาร์ทอัพในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจะได้รับการสนับสนุนด้านกฎหมายและโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การให้คำปรึกษาด้านการเงิน ที่อยู่อาศัย และสำนักงานชั่วคราว²⁴ และ (3) การสนับสนุนเงินทุน โดยรัฐบาลญี่ปุ่นมีโปรแกรมสนับสนุนเงินทุนมากมายสำหรับสตาร์ทอัพเงินทุนเหล่านี้มักมาในรูปแบบของเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ หรือเงินอุดหนุน ซึ่งเป็นการช่วยสนับสนุนสตาร์ทอัพที่มีศักยภาพสูง โดยเฉพาะธุรกิจด้าน พินเทค ปัญญาประดิษฐ์ และเทคโนโลยีชีวภาพ²⁵

3) หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (1) METI เป็นหน่วยงานหลักที่กำกับดูแลการพัฒนาสตาร์ทอัพในญี่ปุ่น โดยสนับสนุนโครงการต่าง ๆ เช่น J-Startup และโครงการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา²⁶ (2) JETRO เป็นองค์กรที่สนับสนุนการขยายตลาดของสตาร์ทอัพญี่ปุ่นไปยังต่างประเทศ ผ่านโครงการ Global Acceleration Hub และ JETRO Startup Tour²⁷ และ (3) หน่วยงาน Innovation Network Corporation of Japan (INCJ) ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านการลงทุนที่มุ่งเน้นการสนับสนุนสตาร์ทอัพผ่านเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำและการร่วมลงทุนกับบริษัทขนาดใหญ่²⁸

²² Quinton Williams, “Japanese Tax Laws: A Guide for Startups,” 2024, <https://launch-lab.jp/japanese-tax-laws-a-guide-for-startups/>, accessed April 26, 2024.

²³ Inspire your Business with Digital, “[J-Startup] อนาคตของการสร้างธุรกิจร่วมกันระหว่างไทยและญี่ปุ่นที่ชื่อว่า “J-Bridge” และ “J-Startup,” 2565, <https://www.jrit-ichi.com/cutting/2022/02/09/784>, สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2567.

²⁴ Techsauce Team, “ญี่ปุ่นคลายระเบียบออก Startup Visa ให้เอกชนช่วยตรวจสอบ หวังดึงแรงงานทักษะสูงเข้าประเทศเพิ่ม,” 2566, <https://techsauce.co/news/japan-startup-relax-rules-immigration-business>, accessed October 8, 2024.

²⁵ Japan International Cooperation Agency (JICA), “Strategy for Support for Building Startup Ecosystems for Innovation Creation (Next Innovation with Japan; NINJA),” https://www.jica.go.jp/english/activities/issues/private_sec/_icsFiles/afieldfile/2023/12/15/no4_ninja.pdf, accessed April 26, 2024.

²⁶ Ministry of Economy, Trade and Industry, “Startup and New Business Promotion,” 2024, https://www.meti.go.jp/english/policy/economy/startup_nbp/index.html, accessed April 26, 2024.

²⁷ Japan External Trade Organization, “Global Acceleration Hub,” 2018, <https://www.jetro.go.jp/usa/jetro-japan-innovation-accelerator/global-acceleration-hub/>, accessed November 30, 2024.

²⁸ Innovation Network Corporation of Japan, “INCJ,” 2017, <https://www.incj.co.jp/english/about/about/>, accessed November 30, 2024.

จากการศึกษา พบว่า ระบบกฎหมายของญี่ปุ่นแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพผ่านมาตรการภาษีที่ครอบคลุม เช่น การหักลดหย่อนสำหรับการวิจัยและพัฒนา การยกเว้นภาษีสำหรับทรัพย์สินที่ได้จากเงินอุดหนุน และการกำหนดสิทธิลดหย่อนตามคุณสมบัติเฉพาะของสตาร์ทอัพ ซึ่งเชื่อมโยงกับเป้าหมายการส่งเสริมนวัตกรรมโดยตรง นอกจากนี้ยังมีมาตรการเสริมที่ช่วยสร้างระบบนิเวศสำหรับธุรกิจใหม่อย่างชัดเจน เช่น Startup Visa และโครงการสนับสนุนเงินทุน ในทางตรงกันข้าม กฎหมายไทยยังไม่กำหนดมาตรการภาษีที่ออกแบบมาเฉพาะสำหรับธุรกิจที่มุ่งเน้นนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีขั้นสูง และการให้สิทธิประโยชน์ภาษียังมีลักษณะทั่วไปมากกว่าการตอบโจทย์ความต้องการเฉพาะของสตาร์ทอัพ

2.2.4 ประเทศเกาหลีใต้

รัฐบาลเกาหลีใต้ให้ความสำคัญกับการเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านนวัตกรรม โดยเฉพาะการสนับสนุนธุรกิจสตาร์ทอัพ ตั้งแต่ปี 2017 ภายใต้การบริหารของประธานาธิบดีมุนแจอิน เกาหลีใต้ได้จัดตั้งกระทรวงเอสเอ็มอีและสตาร์ทอัพ ขึ้นเพื่อสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็กและสตาร์ทอัพ โดยมุ่งเน้นไปที่การให้เงินทุน สนับสนุนมาตรการภาษี และเร่งพัฒนาระบบนิเวศสำหรับสตาร์ทอัพ เพื่อแข่งขันในตลาดโลก²⁹

1) ระบบภาษีที่สนับสนุนธุรกิจสตาร์ทอัพของเกาหลีใต้ โดยเกาหลีใต้มีระบบภาษีที่ออกแบบมาเพื่อสนับสนุนธุรกิจสตาร์ทอัพอย่างเป็นระบบ โดยสตาร์ทอัพที่ได้รับการรับรองจากภาครัฐ และจดทะเบียนใหม่ตามนิยามใน Support for Small and Medium Enterprise Establishment Act มาตรา 2 สามารถได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลในช่วงระยะเวลา 3 ปีนับจากเริ่มดำเนินกิจการ หากมีรายได้ไม่เกิน 200 ล้านวอนในช่วงปีแรกของการประกอบธุรกิจ นอกจากนี้ ภายใต้ Venture Investment Promotion Act มาตรา 10 และ 63-2 กำหนดให้สตาร์ทอัพที่ได้รับการลงทุนจากนักลงทุนที่ผ่านการรับรองโดยรัฐบาล มีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีสำหรับกำไรที่เกิดจากการขายหุ้น และรายได้จากการลงทุนที่ได้รับจากบริษัทเงินร่วมลงทุนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ในส่วนของการพัฒนานวัตกรรม สตาร์ทอัพที่มีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา สามารถขอรับเครดิตภาษีได้ตามหลักเกณฑ์ของ มาตรา 5 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนในกิจการร่วมทุน ซึ่งกำหนดอัตราการหักลดหย่อนสูงสุดไม่เกินร้อยละ 30 ของค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาทั้งหมด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการลงทุนในเทคโนโลยีใหม่และนวัตกรรมเชิงพาณิชย์ อีกทั้งยังสามารถขอรับเครดิตภาษีเพิ่มเติมสำหรับการลงทุนในอุปกรณ์เทคโนโลยีและซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการของตน นอกจากนี้ สำหรับการจัดเก็บภาษีทางอ้อม รัฐบาลเกาหลีใต้ยังมีมาตรการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับสตาร์ทอัพที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

²⁹ Saemoon Yoon, “This is how South Korea can become a global innovation hub,” 2022, <https://www.weforum.org/stories/2022/01/startups-in-south-korea-are-thriving-this-is-why>, accessed April 26, 2024.

โดยอ้างอิงตาม มาตรา 26 แห่ง Value-Added Tax Act ที่ให้สิทธิยกเว้นแก่ผู้ประกอบการรายย่อยและธุรกิจใหม่ ซึ่งรวมถึงสตาร์ทอัพที่ได้รับการรับรอง โดยผู้ประกอบการกลุ่มนี้จะไม่ต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่มจากการจำหน่ายสินค้าหรือบริการในช่วงแรกของการดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการเติบโตของธุรกิจเกิดใหม่ และกระตุ้นให้เกิดการลงทุนด้านนวัตกรรมในระดับประเทศ³⁰

2) มาตรการสนับสนุนสตาร์ทอัพในเกาหลีใต้ โดยรัฐบาลเกาหลีใต้มีโครงการให้เงินทุนให้เปล่า เงินอุดหนุนรายตัว และกองทุนร่วมลงทุน เพื่อช่วยให้สตาร์ทอัพสามารถเริ่มต้นและขยายธุรกิจได้ อีกทั้งยังมี Startup Visa สำหรับชาวต่างชาติที่ต้องการเปิดธุรกิจ โดย Global Startup Center ให้บริการพื้นที่สำนักงานและให้คำปรึกษาทางธุรกิจ เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถตั้งถิ่นฐานและดำเนินธุรกิจในประเทศได้อย่างราบรื่น³¹ รวมทั้งจัดตั้งโครงการสนับสนุนต่าง ๆ เช่น K-Startup Grand Challenge ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมการเติบโตของสตาร์ทอัพในประเทศเกาหลีใต้ และเปิดโอกาสให้สตาร์ทอัพจากต่างประเทศสามารถเข้าร่วมได้ โดยโครงการนี้เน้นการสนับสนุนด้านเงินทุน การให้คำปรึกษา และการสร้างเครือข่ายสำหรับสตาร์ทอัพ เพื่อขยายธุรกิจทั้งในและต่างประเทศ³²

3) หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เป็นหน่วยงานหลักการ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา การสร้างสรรค์นวัตกรรม และการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยี เพื่อผลักดันการเติบโตของสตาร์ทอัพในประเทศ (2) ศูนย์พัฒนาธุรกิจเอสเอ็มอีและสตาร์ทอัพ โดยให้ เงินทุนอุดหนุนรายตัว การบ่มเพาะธุรกิจ และสนับสนุนการขยายตลาดต่างประเทศ ผ่านโครงการร่วมกับ Korea Trade-Investment Promotion Agency (KOTRA) (3) Korea Investment Partners (KIP) เป็นบริษัทการลงทุนร่วมทุน ที่เน้นสนับสนุนสตาร์ทอัพด้าน ฟินเทค ปัญญาประดิษฐ์ การแพทย์ และเทคโนโลยีล้ำสมัย เป็นต้น (4) Korea Venture Capital Association (KVCA) เป็นสมาคมนักลงทุนร่วมทุน ที่สนับสนุนการลงทุนในธุรกิจนวัตกรรม เพื่อช่วยให้ธุรกิจสตาร์ทอัพสามารถเติบโตและแข่งขันได้ในระดับโลก และ (5) K-Startup และศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ โดยเป็นแพลตฟอร์มที่สนับสนุน การจัดตั้งธุรกิจ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการให้คำปรึกษา³³

³⁰ Sean Hays, “Korean Tax Incentives for Start-up Businesses in Korea,” 2024, <https://www.thekoreanlawblog.com/2024/04/korean-tax-incentives.html>, accessed May 3, 2024.

³¹ Jung Suk-ye, “Korea Introduces “Startup Korea Special Visa” within This Year to Attract Global Entrepreneurs,” 2024, <https://www.businesskorea.co.kr/news/articleView.html?idxno=222210>, accessed October 8, 2024.

³² MonsoonSIM Thailand, “EP 11 บทเรียนจากแดนกิมจิ สู่มืองล้มตำ ว่าด้วยการเดินทางจาก Start up สู่ Entrepreneur ship: (K-Ex3) C&D&I,” 2563, <http://www.monsoonsimthailand.com/blog/ep-11-start-up-entrepreneurship-k-ex3-cdi>, accessed November 30, 2024.

³³ Ministry of SMEs and Startups (MSS), “Korea to Invest USD 77 Million in Startup Global Expansion under K-Startup Global Expansion Strategy,” 2024, <https://www.mss.go.kr/site/eng/ex/bbs/View.do?cbldx=244&bcldx=1048248>, accessed October 8, 2024.

จากการศึกษา พบว่า ระบบกฎหมายของเกาหลีใต้มีการออกแบบสิทธิประโยชน์ที่รองรับการเติบโตของสตาร์ทอัพอย่างรอบด้าน ทั้งการยกเว้นภาษีในช่วงเริ่มต้น การให้เครดิตภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายด้านวิจัยและพัฒนา และการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มในระยะเริ่มต้นดำเนินการ นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการมาตรการภาษีกับกลไกสนับสนุนด้านเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และการเชื่อมโยงกับตลาดต่างประเทศอย่างเป็นระบบ ในขณะที่กฎหมายไทยยังไม่มีกรอบที่เชื่อมโยงมาตรการภาษีกับกลยุทธ์ส่งเสริมสตาร์ทอัพในระดับโครงสร้าง และยังขาดนิยามที่ชัดเจนสำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการเข้าถึงสิทธิประโยชน์

ตาราง เปรียบเทียบมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมสตาร์ทอัพ

ประเด็น	ประเทศไทย	สิงคโปร์	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้
การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล	ยกเว้นสูงสุด 8 ปี เฉพาะกิจการที่ได้รับส่งเสริมตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุน ม. 31	ยกเว้นเต็มจำนวนสำหรับรายได้ไม่เกิน100,000 SGD และร้อยละ 50 สำหรับรายได้ 100,000-300,000 SGD ใน 3 ปีแรก	ลดหย่อนภาษีสูงสุด 5ปี สำหรับธุรกิจนวัตกรรม	ยกเว้นภาษี 3 ปี สำหรับสตาร์ทอัพตามกฎหมาย
สิทธิประโยชน์จากค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจ/วิจัย	หักค่าใช้จ่ายเพิ่ม 2 เท่า สำหรับสาธารณูปโภคและอบรม ม. 35 และไม่มีเครดิตภาษีสำหรับ R&D	ไม่เน้นเครดิต R&D แต่อัตราภาษีต่ำ และไม่มีภาษีกำไรจากการขายสินทรัพย์	ลดหย่อนภาษีจากการวิจัยและพัฒนาได้สูงสุด ร้อยละ 30 ม.10	เครดิตภาษีสำหรับ R&D สูงสุดร้อยละ 30 และหักการลงทุนในเทคโนโลยีได้ เครดิตเพิ่ม
การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม	ไม่มีมาตรการเฉพาะสำหรับสตาร์ทอัพ	ไม่มีภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับ การขายสินทรัพย์	ยกเว้น VAT สำหรับสินค้าหรือบริการบางประเภท	ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับธุรกิจใหม่ที่ผ่านเกณฑ์ รายได้ ม.26
การสนับสนุนด้านเงินทุนเพิ่มเติม	มีโครงการกองทุนสนับสนุนใน พ.ร.บ.เพิ่มขีดความสามารถและกระจายและเข้าถึงยาก	Startup SG Tech, Equity และ EFS สนับสนุนเงินทุนและคำปรึกษา	Startup Visa, เงินทุนเสี่ยง, โครงการ J-Startup และ JETRO	เงินให้เปล่า, ฎีกดอกเบี้ยต่ำและ Startup Visa
หน่วยงานรัฐที่สนับสนุนสตาร์ทอัพโดยเฉพาะ	ไม่มีหน่วยงานเฉพาะด้านสตาร์ทอัพ โดย BOI มีบทบาทบางส่วน	Enterprise Singapore, IRAS และ EDB	METI, JETRO และ INCJ	MSS, KOTRA, KIP, KVCA และ K-Startup

3. สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

3.1 บทสรุป

การพัฒนาธุรกิจสตาร์ทอัพเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ซึ่งภาครัฐได้ออกมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการเติบโตของสตาร์ทอัพ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาคพบว่า มาตรการภาษีที่ใช้สนับสนุนสตาร์ทอัพใน

ประเทศไทยยังคงมีข้อจำกัดหลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของสตาร์ทอัพไทยเมื่อเทียบกับประเทศที่มีการพัฒนามาตรการสนับสนุนสตาร์ทอัพอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ โดยข้อค้นพบสำคัญจากการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) ความไม่ชัดเจนของนิยามคำว่า "สตาร์ทอัพ" ในกฎหมายไทย ส่งผลกระทบต่อความคล่องตัวในการใช้มาตรการภาษีและสิทธิประโยชน์ (2) ความซ้ำซ้อนของมาตรการภาษีที่กำหนดโดยกฎหมายหลายฉบับ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติและเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ (3) ข้อจำกัดของมาตรา 31 และ 36 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ซึ่งไม่สามารถรองรับลักษณะเฉพาะของธุรกิจสตาร์ทอัพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (4) การขาดหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบการส่งเสริมสตาร์ทอัพโดยตรง ส่งผลให้มาตรการสนับสนุนขาดความต่อเนื่องและขาดเอกภาพ ซึ่งจากการเปรียบเทียบแนวทางของสิงคโปร์ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ พบว่า ประเทศเหล่านี้มีการกำหนดนิยามของสตาร์ทอัพอย่างชัดเจน และมีการจัดระบบมาตรการภาษีให้เป็นเอกภาพ รวมถึงมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ ซึ่งช่วยให้การสนับสนุนสตาร์ทอัพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของประเทศที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพ

3.2 อภิปรายผล

จากข้อค้นพบข้างต้น สามารถอภิปรายได้ว่า ปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมสตาร์ทอัพในประเทศไทยเกิดจากโครงสร้างทางกฎหมายที่ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาสตาร์ทอัพได้อย่างเต็มที่ โดยแบ่งเป็น 4 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

3.2.1 ปัญหาการขาดนิยามที่ชัดเจนของธุรกิจสตาร์ทอัพ

แม้ว่ารัฐบาลไทยจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) จะมีการกำหนดลักษณะของธุรกิจสตาร์ทอัพไว้ในเชิงนโยบายและประกาศบางฉบับ เช่น การเป็นธุรกิจที่ใช้นวัตกรรม มีศักยภาพในการเติบโตสูง และมีอายุไม่เกิน 10 ปี แต่ในทางกฎหมายยังไม่มีกรอบนิยามของคำว่า “สตาร์ทอัพ” ไว้อย่างเป็นทางการในพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 หรือตัวบทกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ซึ่งความไม่ชัดเจนดังกล่าวส่งผลให้การพิจารณาให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและมาตรการส่งเสริมอื่น ๆ เป็นไปอย่างไม่แน่นอน และอาจก่อให้เกิดความล่าช้าในการอนุมัติสิทธิประโยชน์จากภาครัฐ เนื่องจากไม่มีเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณาว่าธุรกิจใดเข้าข่ายเป็นสตาร์ทอัพ อีกทั้งยังทำให้ธุรกิจขนาดเล็กบางประเภท เช่น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) หรือบริษัทเทคโนโลยีทั่วไป สามารถขอรับสิทธิประโยชน์ดังกล่าวได้ แม้จะไม่ใช่สตาร์ทอัพตามเจตนารมณ์ของนโยบาย จึงทำให้มาตรการภาษีขาดความตรงเป้าหมาย และเป็นภาระต่อหน่วยงานรัฐในการคัดกรองและกำกับดูแล

3.2.2 ปัญหาความซ้ำซ้อนของมาตรการภาษีในกฎหมายหลายฉบับ

ในปัจจุบันมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนสตาร์ทอัพของไทยกระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และพระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน พ.ศ. 2560 ซึ่งทำให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติ และการขอรับสิทธิประโยชน์ การที่ภาครัฐกิจต้องดำเนินการผ่านหน่วยงานที่แตกต่างกัน เช่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และหน่วยงานภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรม อาจส่งผลให้เกิดกระบวนการที่ต้องใช้เวลามากขึ้นและมีขั้นตอนที่ต้องดำเนินการหลายลำดับขั้น และในทางตรงกันข้าม ประเทศที่มีการบูรณาการมาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนสตาร์ทอัพ เช่น สิงคโปร์ ได้จัดทำ Startup SG ซึ่งรวมมาตรการภาษีและเงินสนับสนุนในระบบเดียวกัน ช่วยให้ธุรกิจสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ได้ง่าย และรวดเร็ว

3.2.3 ปัญหาข้อจำกัดของมาตรา 31 และ 36 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

จากการที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 มาตรา 31 บัญญัติให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการในรูปของการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุดไม่เกิน 8 ปี และมาตรา 36 ให้สิทธิยกเว้นอากรนำเข้าเครื่องจักร วัตถุดิบ และอุปกรณ์บางประเภท โดยสิทธิประโยชน์ดังกล่าวถือเป็นสิทธิทั่วไปที่มุ่งสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตหรือกิจการเป้าหมายในภาพรวม อย่างไรก็ตาม สิทธิยกเว้นภาษี 8 ปี อาจไม่สอดคล้องกับลักษณะของธุรกิจสตาร์ทอัพที่ต้องใช้ระยะเวลาพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และฐานลูกค้า ก่อนจะสามารสรสร้างรายได้หรือผลกำไรได้จริง โดยเฉพาะในกรณีของธุรกิจสตาร์ทอัพที่ดำเนินกิจการในกลุ่มเทคโนโลยีขั้นสูงหรือปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งมักต้องใช้ระยะเวลาการพัฒนายาวนานเกินกว่า 8 ปี เช่นเดียวกับในหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่น ที่แม้จะไม่มีกรยกเว้นภาษีโดยตรงในระยะยาว แต่กลับให้เครดิตภาษี สำหรับค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาสูงถึงร้อยละ 30 ซึ่งเป็นมาตรการที่ตอบโจทย์ธุรกิจที่มีการลงทุนต่อเนื่องในด้านนวัตกรรม และยังช่วยลดภาระต้นทุนของผู้ประกอบการในช่วงเริ่มต้นได้อย่างมีนัยสำคัญ ในทางกลับกัน มาตรา 36 ของกฎหมายไทยยังมีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ โดยมุ่งเน้นเฉพาะกิจการที่มีการนำเข้าเครื่องจักรหรือวัตถุดิบเพื่อการผลิตเท่านั้น ขณะที่ธุรกิจสตาร์ทอัพจำนวนมากอยู่ในกลุ่มบริการดิจิทัล ซอฟต์แวร์ หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งไม่สามารถใช้สิทธิดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ จึงเห็นได้ว่าโครงสร้างสิทธิประโยชน์ในปัจจุบันยังไม่เอื้อต่อกลุ่มธุรกิจสตาร์ทอัพในทางปฏิบัติ และควรได้รับการออกแบบให้เหมาะสมกับลักษณะของธุรกิจเหล่านี้มากยิ่งขึ้น

3.2.4 ปัญหาการขาดหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบการส่งเสริมสตาร์ทอัพโดยเฉพาะ

ในประเทศไทยการส่งเสริมสตาร์ทอัพยังคงกระจายอยู่ในหน่วยงานหลายแห่ง เช่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) ทำให้ขาดเอกภาพในการดำเนิน

นโยบาย จากความไม่เป็นเอกภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบทำให้ธุรกิจสตาร์ทอัพต้องติดต่อหน่วยงานหลายแห่งเพื่อขอรับสิทธิประโยชน์ ส่งผลให้กระบวนการล่าช้า และมีความยุ่งยาก ในขณะที่ในประเทศที่มีการสนับสนุนสตาร์ทอัพอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สิงคโปร์ มีหน่วยงาน Enterprise Singapore ที่ดูแลการพัฒนาและสนับสนุนสตาร์ทอัพโดยเฉพาะ ขณะที่ญี่ปุ่นมี Japan External Trade Organization (JETRO) ที่ทำหน้าที่คล้ายกัน ซึ่งช่วยให้สตาร์ทอัพสามารถเข้าถึงทรัพยากรและสิทธิประโยชน์ได้อย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยเห็นว่าประเทศไทยควรพิจารณาจัดตั้ง “หน่วยงานกลาง” ที่มีอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะในการกำหนดนโยบายและประสานการสนับสนุนธุรกิจสตาร์ทอัพในภาพรวม เช่น ในรูปแบบองค์การมหาชน หรือหากไม่สามารถจัดตั้งใหม่ได้ในระยะอันใกล้ ควรปรับบทบาทของหน่วยงานที่มีอยู่ โดยเฉพาะสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) ให้มีสถานะและอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในการเป็นหน่วยงานหลักด้านสตาร์ทอัพ เพื่อให้การสนับสนุนภาครัฐเกิดความเป็นระบบ สอดคล้องกับลักษณะธุรกิจ และสามารถส่งเสริมให้สตาร์ทอัพเติบโตได้อย่างยั่งยืน จากการวิเคราะห์พบว่าปัญหาหลักของมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมสตาร์ทอัพในไทยเกิดจากการออกแบบกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน เช่น การขาดนิยามที่ชัดเจน ความซ้ำซ้อนของมาตรการภาษี สิทธิประโยชน์ที่จำกัด และการขาดหน่วยงานกลาง ส่งผลให้สตาร์ทอัพไทยไม่สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่มีการสนับสนุนสตาร์ทอัพอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ดังนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมกับบริบทของธุรกิจสตาร์ทอัพในปัจจุบัน มิฉะนั้น อาจส่งผลให้เกิดแนวโน้มที่สตาร์ทอัพของไทยเลือกที่จะจดทะเบียนและขยายกิจการไปยังต่างประเทศที่มีมาตรการสนับสนุนที่ดีกว่า โดยเฉพาะการกำหนดนิยามให้ชัดเจน การลดความซ้ำซ้อนของมาตรการภาษี การขยายสิทธิประโยชน์ทางภาษี และการจัดตั้งหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบการส่งเสริมสตาร์ทอัพโดยตรง

3.3 ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนขอเสนอแนวทางแก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพในประเทศไทย เพื่อให้มาตรการภาษีและสิทธิประโยชน์ทางกฎหมายมีความสอดคล้องกับบริบทของธุรกิจสตาร์ทอัพ และสามารถสนับสนุนการเติบโตของธุรกิจประเภทนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากแนวปฏิบัติที่ดีของต่างประเทศ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ซึ่งมีระบบสนับสนุนที่ชัดเจนและมีโครงสร้างกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาสตาร์ทอัพ ผู้เขียนขอเสนอแนวทางแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่

3.3.1 การกำหนดนิยามของ “ธุรกิจสตาร์ทอัพ” ให้ชัดเจนในกฎหมาย

ปัจจุบันกฎหมายไทยยังไม่มีนิยามที่ชัดเจนของ “ธุรกิจสตาร์ทอัพ” ทำให้เกิดปัญหาในการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และ พระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน พ.ศ. 2560 ยังใช้แนวทางที่รวม SMEs ไว้โดยไม่ได้แยกประเภทของสตาร์ทอัพอย่างชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากแนวทางของประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สิงคโปร์

ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ที่มีนิยามเฉพาะของธุรกิจสตาร์ทอัพ ทำให้สามารถออกแบบมาตรการสนับสนุนได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้น ควรมีการแก้ไข มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 โดยเพิ่มนิยามของธุรกิจสตาร์ทอัพ กำหนดว่า “สตาร์ทอัพ” หมายถึง “ธุรกิจที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ (1) เป็นกิจการที่ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเป็นแกนหลัก ในการดำเนินธุรกิจ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจ (2) เป็นกิจการที่มีศักยภาพในการเติบโตสูง และสามารถขยายตลาดไปสู่ระดับสากล (3) มีอายุการดำเนินธุรกิจไม่เกิน 10 ปี นับจากวันที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล (4) ต้องได้รับการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) หรือ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA)” โดยการเพิ่มเติมคำนิยาม “ธุรกิจสตาร์ทอัพ” มีวัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดนิยามที่ชัดเจนของธุรกิจสตาร์ทอัพ และวางกรอบมาตรการสนับสนุนที่เหมาะสม รวมถึงสิทธิประโยชน์ทางภาษี การสนับสนุนเงินทุน และการส่งเสริมด้านเทคโนโลยี เพื่อให้ธุรกิจสตาร์ทอัพสามารถเติบโต จะเพิ่มโอกาสให้สตาร์ทอัพได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสม และสามารถแข่งขันในระดับสากล ซึ่งการกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 10 ปีดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนช่วงเริ่มต้นของธุรกิจที่ยังคงอยู่ระหว่างการพัฒนาโมเดลธุรกิจ เทคโนโลยี และฐานลูกค้า ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของธุรกิจสตาร์ทอัพ และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น ซึ่งกำหนดอายุกิจการไม่เกิน 10 ปีไว้เป็นเงื่อนไขการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเช่นเดียวกัน

3.3.2 การลดความซ้ำซ้อนของมาตรการภาษี

มาตรการภาษีที่เกี่ยวข้องกับสตาร์ทอัพในปัจจุบันกระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 และ พระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน พ.ศ. 2560 ทำให้เกิดความซ้ำซ้อน และสร้างภาระต่อผู้ประกอบการในการดำเนินการขอรับสิทธิประโยชน์ ในขณะที่ประเทศอย่าง สิงคโปร์ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ มีระบบภาษีที่เป็นเอกภาพและบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ธุรกิจสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ได้สะดวก ดังนั้น ควรมีการจัดตั้ง ศูนย์กลางมาตรการส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพแห่งชาติ (Thailand Startup Promotion Center หรือ TSPC) ในรูปแบบองค์การมหาชน ภายใต้การกำกับของ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) หรือ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการสนับสนุนธุรกิจนวัตกรรม เพื่อทำหน้าที่ (1) กำกับดูแลมาตรการภาษีที่เกี่ยวข้องกับสตาร์ทอัพ (2) บูรณาการมาตรการส่งเสริมภาษีให้อยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน (3) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานรับรองสถานะสตาร์ทอัพ เพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสม ซึ่งแนวทางนี้จะช่วยลดภาระของผู้ประกอบการ และทำให้ธุรกิจสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ทางภาษีได้ง่ายขึ้น

3.3.3 การปรับปรุงมาตรา 31 และ 36 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

โดยแม้ว่า มาตรา 31 และ 36 จะให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน แต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของสตาร์ทอัพที่ต้องใช้เวลานานในการ

พัฒนาเทคโนโลยี ดังนั้น ควรมีการปรับปรุงโดยขยายระยะเวลายกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล จาก 8 ปี เป็น 10-15 ปี สำหรับธุรกิจสตาร์ทอัพที่ผ่านเกณฑ์การรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกำหนดมาตรการลดหย่อนภาษีเพิ่มเติมสำหรับค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) และการลงทุนด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งนี้อาจพิจารณาจัดตั้งโครงการส่งเสริมภาษีเฉพาะ เช่น Startup Tax Incentive Scheme (STIS) ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อเป็นกลไกในการกำหนดเกณฑ์ การประเมิน และการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เหมาะสม กับลักษณะธุรกิจสตาร์ทอัพโดยเฉพาะ โดยแนวทางนี้มีความสอดคล้องกับมาตรการใน ต่างประเทศ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ที่มีการออกแบบมาตรการภาษีที่ยืดหยุ่นและ ตอบโจทย์ลักษณะเฉพาะของธุรกิจสตาร์ทอัพมากกว่า ซึ่งช่วยให้ธุรกิจที่ขับเคลื่อนด้วย เทคโนโลยีสามารถเติบโตได้โดยมีภาระภาษีที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการ แข่งขันของประเทศในระยะยาว จึงใจให้นักลงทุนเข้าร่วมในระบบนิเวศสตาร์ทอัพ และส่งเสริม ให้เกิดการพัฒนาศรษฐกิจฐานของนวัตกรรมอย่างยั่งยืน

3.3.4 การจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อส่งเสริมสตาร์ทอัพ

ประเทศไทยยังขาดหน่วยงานเฉพาะที่รับผิดชอบการสนับสนุนสตาร์ทอัพ โดยตรง แม้ว่าจะมีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สำนักงานนวัตกรรม แห่งชาติ (NIA) และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) แต่ยังขาดความเป็นเอกภาพใน การกำหนดมาตรการสนับสนุน ในขณะที่ สิงคโปร์ มี Enterprise Singapore ซึ่งเป็นศูนย์กลาง ของมาตรการส่งเสริมสตาร์ทอัพ ทำให้ธุรกิจสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ได้อย่างสะดวก ดังนั้น ควรมีการจัดตั้ง องค์การสตาร์ทอัพแห่งชาติ (Thailand Startup Promotion Office หรือ TSPO) ในรูปแบบ องค์การมหาชนที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลอิสระ อยู่ภายใต้การกำกับของ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) หรือ สำนักงานนายกรัฐมนตรี เพื่อให้มีความยืดหยุ่นและอิสระในการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ และสามารถเชื่อมโยงกับทั้ง ภาครัฐและเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้มีอำนาจดังนี้ (1) ให้เงินสนับสนุนแก่สตาร์ทอัพที่มีศักยภาพ (2) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี (3) เป็น ศูนย์กลางข้อมูลและบริการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสตาร์ทอัพ และ (4) สนับสนุนความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐและเอกชน ซึ่งการจัดตั้ง องค์การสตาร์ทอัพแห่งชาติ (TSPO) จะช่วยลดปัญหา การขอรับสิทธิประโยชน์ที่ซับซ้อน และทำให้การส่งเสริมธุรกิจสตาร์ทอัพของไทยมีความเป็น ระบบมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กานต์หทัย สุริยะวรรณ. “การลงทุนใน Startup ไทยจากมุมมองของภาครัฐ.” 2564 .
<https://www.depa.or.th/th/article-view/invesment-startups-government-perspective>. สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2566.
- ชนินทร เพ็ญสูตร. “ประเทศไทย 4.0 บริบททางเศรษฐกิจ และการเมือง.” *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์* 8, ฉ.1 (มกราคม-มิถุนายน 2560): 67-99.
- ณฤทธิ์ วรพงษ์ดี. *SET Your Startup Business Guide รู้จักธุรกิจสตาร์ทอัพ*. บรรณาธิการโดย
นุชนาถ คุณความดี. กรุงเทพมหานคร: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2560.
- ธนาคารไทยพาณิชย์. “5 คำถามเกี่ยวกับ “สตาร์ทอัพ” ที่คนอยากรู้.” 2563.
<https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/business-maker/startup.html>.
สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2567.
- พัฒนา อึ้งพาณิชย์. “Startup คนไทย สู่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้นแห่งชาติ.”
วารสารส่งเสริมการลงทุน 27, ฉ.11 (พฤศจิกายน 2559): 8-15.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534. มาตรา 28-29.
ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 108 ตอนที่ 201 (21 พฤศจิกายน 2534): 222.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2544. มาตรา 31
ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 118 ตอนที่ 110ก (30 พฤศจิกายน 2544): 1.
- เสวนา. “สรุปประเด็นจากงานเสวนา “กลไกค้ำประกันเครดิต ตัวช่วยของ SMEs ในการเข้าถึง
เงินทุน”.” 2567. <https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20240604.html>. สืบค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2567.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. ““Startups as a Key Driver for Competitiveness”
เปิดโอกาสให้ สตาร์ทอัพ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับขีดความสามารถในการ
แข่งขันประเทศ.” 2564. <https://www.depa.or.th/th/article-view/startups-key-driver-competitiveness> . สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2567.
- ไอ-เออเบิร์น. “14 ธุรกิจ Startup ไทยที่น่าสนใจพลิกโฉมเดียวใหม่ให้ชีวิตง่ายกว่าเดิม #ลองใช้
ยัง?” 2559, <https://www.iurban.in.th/inspiration/14newstartupthailand/>.
สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2567.
- Hayes, Sean. “Korean Tax Incentives for Start-up Businesses in Korea.” 2024.
<https://www.thekoreanlawblog.com/2024/04/korean-tax-incentives.html>.
accessed May 3, 2024.
- Inspire your Business with Digital. “[J-Startup] อนาคตของการสร้างธุรกิจร่วมกันระหว่างไทย
และญี่ปุ่นที่ชื่อว่า “J-Bridge” และ “J-Startup.” 2565.
<https://www.jrit-ichi.com/cutting/2022/02/09/784>. สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2567.

- Innovation Network Corporation of Japan. “INCJ.” 2017. <https://www.incj.co.jp/english/about/about/>. accessed November 30, 2024.
- Japan International Cooperation Agency (JICA). “Strategy for Support for Building Startup Ecosystems for Innovation Creation (Next Innovation with Japan; NINJA).” https://www.jica.go.jp/english/activities/issues/private_sec/_icsFiles/afieldfile/2023/12/15/no4_ninja.pdf. accessed April 26, 2024.
- Japan External Trade Organization. “Global Acceleration Hub.” 2018. <https://www.jetro.go.jp/usa/jetro-japan-innovation-accelerator/global-acceleration-hub/>. accessed November 30, 2024.
- Medina, Ayman Falak. “A Guide to Taxation in Singapore.” 2023. <https://www.aseanbriefing.com/news/a-guide-to-taxation-in-singapore/>. accessed April 26, 2024.
- MonsoonSIM Thailand. “EP 11 บทเรียนจากแดนกิมจิ สู่เมืองลัมตำ ว่าด้วยการเดินทางจาก Start up สู่ Entrepreneur ship: (K-Ex3) C&D&I.” 2563. <http://www.monsoonsimthailand.com/blog/ep-11-start-up-entrepreneurship-k-ex3-cdi>. accessed November 30, 2024.
- Ministry of Economy, Trade and Industry. “Japan Startup Ecosystem.” 2024. https://www.meti.go.jp/policy/newbusiness/global_promotion. accessed June 20, 2024.
- Ministry of Economy, Trade and Industry. “Startup and New Business Promotion.” 2024. https://www.meti.go.jp/english/policy/economy/startup_nbp/index.html. accessed April 26, 2024.
- Ministry of SMEs and Startups (MSS). “Korea to Invest USD 77 Million in Startup Global Expansion under K-Startup Global Expansion Strategy.” 2024. <https://www.mss.go.kr/site/eng/ex/bbs/View.do?cbldx=244&bcldx=1048248>. accessed October 8, 2024.
- Pek, Sara. “Economic Development Board.” 2018, <https://www.nlb.gov.sg/main/article-detail?cmsuuid=1ea4456f-dac4-4f57-9f9d-35d24af35807>. accessed April 26, 2024.
- Short Recap. “Startup กับ SMEs แตกต่างกันอย่างไร.” 2563. <https://shortrecap.co/social-talk/politics/startup-กับ-sme-ต่างกันอย่างไร/>. accessed November 30, 2024.

- StartupDecisions. “*Startup Grants & Funding Sources in Singapore.*” 2024.
<https://www.startupdecisions.com.sg/singapore/incentives/startup-funding-sources>. accessed October 8, 2024.
- Suk-yee, Jung. “*Korea Introduces “Startup Korea Special Visa” within This Year to Attract Global Entrepreneurs.*” 2024.
<https://www.businesskorea.co.kr/news/articleView.html?idxno=222210>.
accessed October 8, 2024.
- Techsauce Team. “*ญี่ปุ่นคลายระเบียบออก Startup Visa ให้เอกชนช่วยตรวจสอบ หวังดึงแรงงานทักษะสูงเข้าประเทศเพิ่ม.*” 2566. <https://techsauce.co/news/japan-startup-relax-rules-immigration-business>. accessed October 8, 2024.
- Williams, Quinton. “*Japanese Tax Laws: A Guide for Startups,*” 2024.
<https://launch-lab.jp/japanese-tax-laws-a-guide-for-startups/>. accessed April 26, 2024.
- Yoon, Saemoon. “*This is how South Korea can become a global innovation hub.*” 2022. <https://www.weforum.org/stories/2022/01/startups-in-south-korea-are-thriving-this-is-why>. accessed April 26, 2024.